

Openbaring hoofdstuk 2

2:1-29. Gemeenten zijn het licht van de wereld

Openbaring 2:1-7. De brief aan de gemeente van Efeze.....	1
Openbaring 2:8-11. De brief aan de gemeente van Smyrna	4
Openbaring 2:12-17. De brief aan de gemeente van Pergamus	7
Openbaring 2:18-29. De brief aan de gemeente van Thyatira	11

2:1-29. Gemeenten zijn het licht van de wereld

Openbaring 2:1-7. De brief aan de gemeente van Efeze

De stad Efeze

2:1a Schrijf aan de engel van de gemeente in Efeze:

Burgers. Efeze werd meer dan 1000 v.C. gesticht door de Hethieten uit het oosten. Later, kwamen ook Grieken uit het westen daar wonen. In de 3de eeuw v.C. veroverde de Romeinen dat deel van de wereld en werd Efeze de hoofdstad van het Romeinse Rijk in Klein Azië. Er was ook een Joodse gemeenschap (Handelingen 18:19) die van keizer Augustus het recht verkregen had om hun godsdienst vrijelijk in het Romeinse Rijk te beoefenen. Efeze had ook z'n eigen "wettige (politieke) vergadering" (Handelingen 19:39).

Handel. Efeze was gelegen aan de westkust van Klein Azië (Turkije), aan de Middellandse Zee en dicht bij de monding van de Cayster Rivier. Efeze was een rijke, welvarende stad met een prachtige haven. De grootste schepen konden daar aanmeren en zeilden naar het noorden, zuiden en westen. Efeze was via vele wegen toegankelijk vanaf het oosten en zo verbonden met andere belangrijke steden. Efeze werd de belangrijkste handelsstad in Klein Azië.

Godsdienst. Efeze was beroemd vanwege de verering en tempel van de godin Artemis of Diana (Handelingen 19:27). Mensen kwamen vanuit het hele land om haar te vereren. Deze tempel herbergde ook criminelen en verschafte werk aan zilversmeden die er miniatuur tempeltjes van maakten (Handelingen 19:23-29a).

Er waren ook **Nikolaïeten** in Efeze. Zij waren een sekte met een vrijzinnige leer verwant aan het Gnosticisme, met geopenbaarde 'kennis' (Gnosis) met een dualistische opvatting m.b.t. lichaam (het negatieve, aardse) en geest (het hogere, goddelijke). Zij hadden hun eigen wereldbeschouwing en godsdienstige systeem met eigen praktijken en levensstijl. Ze waren wijdverbreid. Vroege kerkvaders als Ireneüs (130-200 n.C.), Tertullianus (190-216 n.C.) en Hippolytus (240 n.C.) dachten dat Nikolaos, de stichter van deze cultus een van de zeven diakenen in Handelingen 6:5 was. Maar meer mensen heetten Nikolaos, wat "overwinnaar van het volk" betekent. Clemens van Alexandrië (150-216 n.C.) zei dat de Nikolaïeten hun leer baseerden op een uitspraak van Nikolaos, die gezegd zou hebben, "Een mens moet zijn vleeselijke natuur misbruiken." Dat zou dan geleid hebben tot hun vrijzinnige praktijken. De Nikolaïeten (2:6,15) en degenen die zich hielden aan de leer van Bileam (2:14) en de volgelingen van de vrouw Izebel (2:20) waren hoofdzakelijk dezelfde school van ketters. De valse apostelen (2:2) hoorden waarschijnlijk tot hun groep. Hun belangrijkste leer hing waarschijnlijk samen met de overtreding van de apostolische adviezen in Handelingen 15:28-29, "dat u zich onthoudt van afgodenoffers, van bloed, van het verstikte en van hoererij (seksuele immoraliteit)", precies de dingen die de heidense godsdiensten wel deden (zie 1 Petrus 4:4-5). Hun leer kwam overeen met de leer van Bileam in Numeri 25:1-2 en Numeri 31:16. (Bileam werd door God verboden Israël te vervloeken, maar gedwongen Israël te zegenen). Hij gaf Israëls vijanden het advies om de Israëlieten *uit te nodigen voor een heidense feest* voor de afgoden. Zo namen de Israëlieten deel aan het eten van offervlees van de afgoden en bedreven geestelijke en seksuele immoraliteit met de heidenen.

Door valse leraren en valse profeten als Izebel en valse apostelen hebben de Nikolaïeten christenen aangespoord om deel te nemen aan heidense afgodsfeesten en seksuele immoraliteit. Zij profeteerden, leerden en probeerden hun valse leer en praktijken te rechtvaardigen. Volgens de brieven van Petrus en Judas hadden zij grote invloed op gemeenteleden. *In een eeuw van veel christenvervolging leek een dergelijk compromis een aantrekkelijke manier om aan alle vervolgingen te ontsnappen!* Sommige gemeenteleden hebben zich bij de Nikolaïeten aangesloten. Het eten van offervlees geofferd aan de afgoden werd door velen beschouwd als een manier om gemeenschap met demonen te verkrijgen (1 Korinthe 10:14-22).

Apostelen Paulus en Johannes. Paulus werkte in Efeze gedurende zijn tweede zendingsreis (50-52 n.C.; Handelingen 18:24-28), zijn derde zendingsreis (53-56 n.C.; Handelingen 19:1-41; Handelingen 20:17-38; 1 Korinthe 15:32) en zijn laatste zendingsreis (61-62 n.C.; 1 Timotheüs 1:3). Johannes leefde en werkte in Efeze van ongeveer 66 n.C. tot zijn dood. Het boek Openbaring werd aan Johannes geopenbaard op Patmos in ongeveer 95-96 n.C. De gemeente van Efeze bestond dus meer dan 40 jaar toen Jezus deze brief aan hen dicteerde. De tweede generatie christenen was niet zo enthousiast en ijverig voor Christus als de eerste generatie. Evenals Israël in de dagen van Jozua en "de oudsten die lang geleefd hebben na Jozua en die alle grote daden van de HEERE gezien hadden" (Jozua 24:31; Richteren 2:7,10), miste deze gemeente haar "eerste liefde" en toewijding voor Christus.

De zelfaanduiding van Christus

Let op hoe de zelfaanduiding van Christus in elk van de zeven brieven te maken heeft met de bijzondere toestand van die gemeente!

Deze zelfaanduiding werd geopenbaard aan een gemeente die te maken kreeg met valse leraren (profeten) en valse leiders (apostelen) en die hun eerste liefde voor Christus hadden verloren. Christus is ten volle op hoogte van hun toestand. Hij bleef de ware leiders van zijn gemeenten op aarde in Zijn hand vasthouden en bleef doorgaan tegenwoordig en actief in hun midden werkzaam te zijn.

2:1b Dit zegt Hij Die de zeven sterren in Zijn rechterhand houdt. De “sterren” vertegenwoordigen de ware leiders van de gemeenten die verantwoordelijk zijn voor wat er in de gemeente gebeurt (zie 1:20). Deze gemeente werd lastiggevallen door valse apostelen die hard probeerden het werk van de ware apostelen (i.e. de schrijvers van de Bijbelboeken) en van de ware oudsten in de gemeente kapot te maken (2:2). Maar Christus blijft ze trouw vasthouden in Zijn hand. Zij moeten weten dat zij volkomen van Christus afhankelijk zijn en helemaal op Hem moeten steunen, Hem moeten dienen en Zijn wil moeten uitvoeren. Zo zullen zij nooit afvallig worden. Zij mogen ook weten dat zij beschermd worden als zij aangevallen worden. En zij mogen weten dat zij door Christus geleid worden als zij blijven functioneren vanuit hun positie in Zijn hand!

Christus bouwt door de Heilige Geest zijn ene Lichaam, de wereldwijde Gemeente (1 Korinthe 12:12-13). Hij voert dit uit d.m.v. onafhankelijke gemeenten met hun raad van oudsten. Alle gemeenten in de wereld zijn eigenlijk zelfstandig (onafhankelijk van elkaar), maar aan elkaar verbonden via hun Hoofd, Christus, in liefde en in dienstbetoon (1 Korinthe 12:14-27). Dus is er eenheid in verscheidenheid. Maar eenheid wordt niet bereikt door een bepaald kerkgenootschap te stichten. In de Bijbel zijn geen kerkgenootschappen, maar alleen “één kudde met één Herder” (Johannes 10:16). En diversiteit wordt niet bereikt door verschillende systemen van kerkleiderschap te hebben, alsof de hiërarchische systemen, van een congregatie en een synodale structuur allemaal even bijbels zijn. In de Bijbel en in het boek Openbaring zijn er geen overkoepelende kerkstructuren zoals “een concilie van bisschoppen” of “een synode van afgevaardigden” van alle kerken. De eenheid en diversiteit worden nooit georganiseerd, maar functioneert wel. Eenheid kan alleen gehandhaafd worden wanneer elke christen en elke zelfstandige gemeente met Jezus Christus Zelf een relatie heeft (Johannes 10:16; Johannes 15:5; Efeze 1:22-23) en gehoorzaam is aan wat Christus over leiderschap van de gemeente leert (Mattheüs 20:25-28; Handelingen 20:17,28; 1 Timotheüs 3:1-7; Titus 1:5-9; 1 Petrus 5:1-5). En diversiteit kan alleen gehandhaafd worden door de verschillende genadegaven (geestesgaven) en verschillende bedieningen (1 Korinthe 12:4-6) ruimte te geven. Christus en de apostelen “onderwijzen deze eenheid” (Mattheüs 16:18; Johannes 10:16; 1 Korinthe 12:12-13; Efeze 1:22-23; Efeze 2:14-22; Efeze 3:6), “bidden voor deze eenheid” (Johannes 17:20-23), “sporen elkaar aan tot deze eenheid” (Efeze 4:1-6) en “gehoorzamen deze eenheid” (Romeinen 16:17-18; Filippenzen 1:27; Filippenzen 2:1-4; Titus 3:10).

Die te midden van de zeven gouden kandelaars wandelt: (1:13). Christus is tegenwoordig en actief te midden van alle zelfstandige gemeenten op de aarde. Zijn tegenwoordigheid is niet beperkt tot een bepaald plaats (als bv. Jeruzalem), maar is een werkelijkheid in elke gemeente in de wereld. Hij weet alles wat er in elke gemeente gaande is. Niets is voor zijn ogen en oren verborgen, zelfs de grootste geheimen van ons hart niet. Hij is erbij om te beschermen, te leiden, te versterken, te transformeren, maar ook om te oordelen en te straffen. Niets kan of zal in een gemeente gebeuren zonder dat Hij het wil of toelaat.

Christus weet precies wat er in de gemeenten gebeurt (Hebreeën 4:13). Hij voelt mee met de zwakheden van de gemeenteleden (Hebreeën 4:15). Hij bidt voortdurend voor hen (Hebreeën 7:25), Hij zorgt dat Zijn Woord op hun verstand en hart geschreven wordt (Hebreeën 8:10). Hij vergeeft hun ongerechtigheden en zal er dan beslist niet meer aan denken (Hebreeën 8:12). Hij reinigt hun geweten van dode werken om de levende God te dienen (Hebreeën 9:14). Hij vertegenwoordigt hen bij God in de hemel (Hebreeën 9:24). Hij rust hen toe tot elk goed werk om Zijn wil te doen en in hen te bewerken wat in Zijn ogen welbehaaglijk is (Hebreeën 13:21).

Aanbeveling door Christus

2:2 Ik ken voortdurend uw werken, uw inspanning en uw volharding. Christus prijst de gemeente voor haar daden, harde werk en volharding. De daden hebben betrekking op uiterlijke daden en innerlijke houdingen (3:15).

en weet dat u slechte mensen niet kunt verdragen, en dat u hen op de proef hebt gesteld die van zichzelf zeggen dat zij apostelen zijn, maar het niet zijn, en dat u hebt ontdekt dat zij leugenaars zijn. Christus prijst de gemeente dat zij valse apostelen niet gedogen! Het is dus duidelijk dat niet iedereen die zichzelf “apostel” laat noemen een ware apostel is (zie Handelingen 1:21-22; 1 Korinthe 9:1). Deze valse apostelen deden alsof zij door Christus uitgezonden waren en eisten ten onrechte gehoorzaamheid van christenen. Maar de gemeente te Efeze had deze zogenaamde apostelen op de proef gesteld (zie Handelingen 17:11) en ontdekt dat zij leugenaars waren. Zij hadden deze valse apostelen verworpen (in het openbaar ontmaskerd en buiten de gemeente gesloten; 1 Korinthe 5:9-13)! Het vraagt moed, geloof en trouw om tegen valse apostelen op te staan en hen uit de gemeente te verwijderen!

In al deze beproevingen bleef de gemeente trouw aan de christelijke leer en werd niet moe de waarheid te verdedigen. De gemeente had geluisterd naar de waarschuwing van Paulus in Handelingen 20:28-31! De taak van “oudsten” is om toe te zien op elkaar en op de hele gemeente en om “opzieners” (letterlijk: bisschoppen) en “herders” (pastors) van de gemeente

te zijn (Handelingen 20:28). Zij moeten de “wolven” (de valse apostelen, profeten en leraren die gemeenten binnendringen om de waarheid te verdraaien ten einde de discipelen achter zichzelf aan te lokken) buiten houden (Handelingen 20:30).

2:3 En u hebt volharding getoond en geduldig moeilijkheden verdragen. Om Mijn Naam hebt u zich ingespannen en u bent niet moe geworden. Het laatste werkwoord in de voltooid tegenwoordige tijd betekend:

“Jullie hebben hard gewerkt en (fysiek, mentaal en geestelijk) geworsteld zonder moe te worden.

In vers 6 staat nog een aanbeveling: “Maar dit hebt u *vóór*, dat u de werken van de Nikolaiëten *voortdurend* haat, die ook Ik *voortdurend* haat.” De Nikolaiëten waren een cultus met valse apostelen.

Veroordeling door Christus

2:4 Maar Ik heb tegen u dat u uw eerste liefde hebt verlaten. Christus veroordeelt de gemeente en de leiders die de gemeente vertegenwoordigt dat zij hun eerste liefde hebben verlaten. Alle activiteiten in de gemeente ten spijt waren de christenen niet zo toegewijd als voorheen! Regelmatig bezoek aan de kerk betekent nog niet hetzelfde als liefdevolle toewijding! Voorheen had hun liefde voor Christus hen geïnspireerd en aangevuurd om God te dienen. Maar nu was hun liefde afgekoeld en leefden zij halfhartig.

De bevelen van Christus

2:5 Bedenk dan van welke hoogte u bent gevallen en bekeer u en doe de eerste werken. Christus spoort de gemeente aan na te denken over hun terugval in liefde. Zij moeten in herinnering brengen welke liefde zij in het begin hadden en hoe zij Christus van harte en zonder compromis hebben gediend. Zij moeten zich bekeren, letterlijk: hun *denken wijzigen en hun gedrag hervormen*, en doen wat zij deden toen zij nog toegewijd waren!

Maar zo niet, dan kom (onvoltooid tegenwoordige tijd) Ik spoedig bij u en zal uw kandelaar van zijn plaats wegnemen, als u zich niet bekeert. Christus waarschuwt hen dat Hij *al naar hen onderweg is* om hun kandelaar van zijn plaats weg te nemen, tenzij zij hun gedachten en daden veranderen! Er mag wel een kerkgebouw en een gemeente in hun stad overblijven, maar het zal niet meer een brandende (lichtgevende) kandelaar voor de wereld zijn! Het zal geen invloed meer hebben. En waar geen echte gemeente meer is, is er ook geen verkondiging van de waarheid, geen aanbod van echte verlossing en ook geen aanname van deze verlossing. Wanneer christenen koud worden in hun geloof, worden zij gestraft met achteruitgang, verval en een verlies van hun geestelijke voorrechten.

2:6 Maar dit hebt u *vóór*, dat u de werken van de Nikolaiëten (voortdurend) haat, die ook Ik (voortdurend) haat. (Zie vers 3).

De aansporing door Christus

2:7. Wie oren heeft, laat hij horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt. Letterlijk: “Hij die oren heeft (en alle mensen hebben oren) *moet* horen wat de Geest *aldoor* aan *de gemeenten* (meervoud) zegt. Elk van de zeven brieven moet aan alle gemeenten in de wereld en in de geschiedenis voorgelezen worden en moet telkens weer gelezen worden, omdat de Geest door deze brieven *telkens weer* tot de gemeenten spreekt!

Hoewel het Christus is Die spreekt, zegt Hij dat het de Geest is Die spreekt! Dus Jezus Christus Zelf zegt dat Hij de Geest is (zie 2 Korinthe 3:17). Christus sprak gedurende de oudtestamentische periode door Zijn Geest tot de profeten (1 Petrus 1:9-12; Hebreëën 1:1-2). Christus gaat gedurende de nieuwtestamentische tijd door met spreken door Zijn Geest tot de apostelen en door de apostelen tot de mensen (2:7; Johannes 14:26; Johannes 6:13-14). Daarom is de hele Bijbel, bestaande uit het Oude Testament en het Nieuwe Testament “het Woord van Christus” en “geïnspireerd door de Heilige Geest” (Efeze 6:17; 2 Timotheüs 3:16-17; 2 Petrus 1:19-21).

De belofte van Christus

2:7b Wie (aanhoudend) overwint

Het onvoltooid tegenwoordige deelwoord duidt niet eenvoudig op één overwinning, maar op *voortdurend* overwinnen van verzoeking (verleidingen) en beproevingen (vervolgingen) tot het einde toe (Mattheüs 10:22)! “Een overwinnaar” is een christen die trouw aan Jezus Christus blijft en die volhoudt in verzoeking en beproevingen, zelfs tot de dood. Maar hij is niet noodzakelijk een martelaar, zoals Paulus in zijn leven bewijst (2 Timotheüs 4:6-8). “Een overwinnaar” is een christen die tegen de zondige natuur binnen in hem, tegen de zondige wereld om hen heen en tegen de demonen boven hem strijdt en die volhoudt Christus lief te hebben tot het einde toe. Een overwinnend christen is wedergeboren en wandelt in geloof (1 Johannes 5:4). Het Woord van God leeft in hem en hij overwint de Boze (1 Johannes 2:14-15). Een overwinnaar gelooft niet elke “geest”, maar toetst de geesten om te zien of zij van God of van de duivel komen. Hij belijdt dat Jezus Christus van God komt (en God openbaart). De Geest van Christus leeft in hem en deze Heilige Geest in hem is veel groter (machtiger, wijzer) dan hij die in de wereld woont (d.w.z. de Boze of duivel of een van zijn demonen; 1 Johannes 4:1-5).

hem zal Ik te eten geven van de Boom des levens, die midden in het paradijs van God staat. Door de zondeval heeft de mens het voorrecht verloren van de boom van het leven in het paradijs te eten (Gen 3:22,24). Het woord “paradijs” betekent “tuin” en is via Perzisch in het Grieks terechtgekomen. Christus belooft “de overwinnaars” dat zij recht hebben te eten van de levensboom die in het paradijs van God is (22:2,14,19). *Het oorspronkelijke paradijs* in de omgeving van Eden was een kleine tuin, tijdelijk en een plaats waar het nog mogelijk was te zondigen en te sterven (Gen 2:8-17). Maar *het paradijs van God* is eerst in de hemel bij God (Lukas 23:43; 2 Korinthe 12:3-4) en daarna op de nieuwe aarde met

God (2:7; 22:2). Het paradijs van God is eeuwig en blijvend. Het is een plaats waar wat onrein is niet binnen zal komen (21:27) en waar er geen dood meer zal zijn (21:4)! God wandelde wel eens in het oorspronkelijke paradijs (Genesis 3:8), maar woont de hele tijd in het paradijs van God (21:3). Het oorspronkelijke paradijs is verloren gegaan. Maar het paradijs van christenen kan nooit meer verloren gaan!

Een mogelijke toepassing¹

De gemeente van Efeze is een voorbeeld van dode orthodoxie, een gemeente die aan de waarheid vasthoudt, maar de liefde heeft losgelaten! Zo'n gemeente vertegenwoordigt de keus tussen liefdeloos dogmatische orthodoxie en waarheid die liefheeft (zie Efeziërs 4:15).

Christus prijst hun orthodoxie (dat zij vasthouden aan de waarheid en de juiste uitleg van de Bijbel). Hij prijst hen dat zij de valse apostelen (profeten, leraren) die proberen op geslepen wijze gemeenteleden wijs te maken dat ook zij "apostelen" (d.w.z. uitgezonden) van Christus zijn, op de proef durven te stellen en te ontmaskeren als valse apostelen (profeten, leraren) (zie 2 Korinthe 11:1-15). Christenen die "ja" tegen Christus zeggen, moeten voortdurend "nee" blijven zeggen tegen elk mens, elke geestelijk beweging en elke leer die het ware onderricht van de Bijbel probeert te ondermijnen!

Maar Christus veroordeelt hun gebrek aan liefde. Zij hebben hun eerste liefde voor Christus en Zijn zaak losgelaten. Zij bestuderen de Bijbel niet meer, zij bidden minder, hun christen-zijn is oppervlakkig en zij hadden geen geloofsvreugde. Terwijl zij de leer van de Nikolaiëten haten, haten zij ook de Nikolaiëten zelf. Zij houden zich alleen bezig met de waarheid van de leer, maar verwaarlozen de liefde voor verloren mensen. Zij sluiten geen compromis met de leer van de Nikolaiëten (2:18-28), maar ze scheiden zich tegelijk ook af van de wereld zodat zij geen licht voor de donkere wereld meer kunnen zijn. Zij proberen de waarheid in hun midden zuiver te houden, maar beschouwen de wereld om zich heen als een gevaar en een verleiding zodat zij niet meer kunnen evangeliseren en verloren mensen voor Christus kunnen winnen. Zij hebben wel de gordel van waarheid omgebonden, maar de schoenen voor de bereidheid het evangelie te verkondigen uitgedaan (Efeze 6:14-15). Zij kruipen weg voor de liefde, omdat zij de liefde voor de verloren mensen in de wereld te moeilijk en te gevaarlijk vinden! Echte liefde zegt "nee" tegen valse leerstellingen, maar "ja" tegen de mensen die in de valse godsdiensten en cultussen gevangen zitten. Ware liefde zegt "nee" tegen valse apostelen, valse profeten en valse leraren, maar altijd met compassie ten einde hen voor Christus en Zijn onvervalste waarheid te winnen.

Christus beveelt deze orthodoxe gemeente aan zich te bekeren (haar denken te veranderen en gedrag te hervormen) en weer de werken van de vroegste christenen te doen. Zij moet door zich in liefde aan de waarheid te houden, in alles groeien naar Christus, het Hoofd van Zijn Kerk/Gemeente (Efeze 4:15)!

Openbaring 2:8-11. De brief aan de gemeente van Smyrna

De stad Smyrna

2:8a En schrijf aan de engel van de gemeente in Smyrna:

Burgers. Smyrna was oorspronkelijk een kolonie van de Griekse staat Ionië. Later werd het door de koning van Lydia vernietigd. Drie eeuwen later werd het iets ten zuiden herbouwd. Het was een mooi stad, met huizen vanaf de zee tegen de bergwand omhoog gebouwd, tot de openbare gebouwen bovenop de ronde top, "de Pagos", die de kroon van Smyrna genoemd werd. Vanwege een koele zeebries was Smyrna een populaire plek voor de Romeinen en Joden. Het maakte er aanspraak op om de belangrijkste stad in Klein Azië te zijn, in elk geval wat schoonheid en grootte betreft.

Handel. In handel wedijverde Smyrna met Efeze.

Godsdienst. Smyrna was steeds een loyale bondgenoot van Rome en daarom beoefende de stad de verering van de Romeinse keizer. Er waren ook veel Joden in Smyrna. Omdat zij zich beschouwden als "het enige volk van God", vervolgd zij de christenen.

De gemeente van Smyrna werd waarschijnlijk gesticht tijdens de tweede zendingsreis van Paulus (53-56 n.C.). In Handelingen 19:10 lezen we, "En dit gebeurde twee jaar lang, zodat *allen die in Asia woonden*, het Woord van de Heere Jezus hoorden, zowel Joden als Grieken."

De zelfaanduiding van Christus

Deze zelfaanduiding van Christus wordt geopenbaard aan een gemeente die lijdt onder vervolging en die aangespoord wordt trouw te blijven, zelfs tot de dood.

2:8b Dit zegt de Eerste en de Laatste. Christus introduceert Zich als de Eerste en de Laatste, d.w.z. als één met God de Vader, de Almachtige (1:8,17). Hoewel de gemeente vervolgd zou worden en velen zouden sterven, zou de dood niet het laatste woord hebben! Ook Jezus Christus stierf en stond weer op uit de dood!

Die dood is geweest en weer levend is geworden.

Een betere vertaling is: "Die dood werd, toch leeft!" Jezus zegt niet dat Hij stierf en toen weer levend werd, maar dat Hij stierf terwijl Hij toch leefde! Dit kan alleen betekenen dat Jezus Christus naar Zijn goddelijke natuur altijd leefde (nooit

¹ Zie J.H. Bavinck. *En voort wentelen de eeuwen* (1952).

gestorven is), maar dat Hij alleen naar zijn menselijke natuur stierf (zie 1:18)! Jezus Christus is de Eeuwig Levende God, die de dood in Zijn menselijke natuur overwon en ook de dood voor alle christenen zal overwinnen!

Aanbeveling door Christus

2:9 Ik ken uw werken, verdrukking en armoede – u bent echter rijk Christus prijst de gemeente voor de verdrukking die zij doorstaan en voor hun extreme armoede. Hoewel de stad Smyrna rijk was, was de gemeente arm (1 Korinthe 1:26). Van een werelds gezichtspunt was “een christen worden” een opoffering, want christenen verloren dikwijls hun baan en werden door de niet-christenen vervolgd. Zij leden honger, kenden gevangenschap en werden dikwijls gedood door wilde dieren in de arena of doordat ze verbrand werden terwijl zij aan een paal hingen. Zij waren arm in wereldse zin, maar rijk in geestelijke zin! Zij waren mede-erfgenamen van Christus en van de nieuwe aarde (Romeinen 8:17)!

– en ik ken de lastering van hen die zeggen dat zij Joden zijn, maar het niet zijn; zij zijn namelijk een synagoge van de satan. Christus wist dat de christenen vooral door de Joden belasterd werden en dat zij zelfs de heidenen en hun regering tegen de christenen opzetten.

De Joden vochten de aanspraak van christenen aan dat zij “het volk van God” waren, een aanspraak die de Joden voor zichzelf reserveerden! Het conflict draaide om de vraag “wie de ware Joden waren”, d.w.z. “wie hun lof van God ontvingen” (zie Romeinen 2:28-29). Was dat *het lichamelijke nageslacht* van Jakob (waarvan de meesten niet geloofden dat Jezus Christus de Messias was), of waren dat *het geestelijke nageslacht* van Abraham (mensen uit alle volken die geloofden dat Jezus Christus de Messias was)? De Bijbel leert duidelijk dat alle mensen die gerechtvaardigd zijn door het geloof in Jezus Christus het geestelijke nageslacht van Abraham zijn (Galaten 3:6-8). Zij zijn in hun hart besneden (wedergeboren) door de Heilige Geest. Ze zijn door geloof in de gekruisigde Christus een nieuw schepping geworden (Romeinen 2:28-29; Romeinen 9:6; Galaten 6:12-16)! Jezus, strijdt met het zwaard uit zijn mond tegen deze Joden (2:16) en noemt hen “een synagoge (bijeenkomst) van de satan”. Dit is geen antisemitische uitspraak, maar de waarheid. Jezus waarschuwt mensen die niet geloven dat “Hij is Die Hij zegt te zijn”, dat zij in hun zonden zullen sterven (Johannes 8:24)! Alleen zij die dit geloven zullen het evangelie ook naar de Joden brengen zodat ook zij behouden mogen worden!

Heel veel Joden waren naar Smyrna verhuisd om zaken te doen. Zij hadden van de Romeinse overheid toestemming gekregen vrijelijk hun godsdienst overal in de Romeinse Rijk te beoefenen. Het was vooral in Smyrna waar de Joden de christenen aan de Romeinen hebben verraden en christenen voor de Romeinse rechtbank hebben gesleept. Zij waren vervuld van kwaadaardig verzet tegen christenen en werden satans instrument om de Gemeente te vervolgen. (Handelingen 13:50; Handelingen 14:2,5,19; Handelingen 17:5,13; Handelingen 18:6,17; Handelingen 20:3; Handelingen 21:11,27-36; Handelingen 23:12; 25:7).

De moderne gedachten dat de Joden op een of ander bijzondere en uitverkoren wijze “Gods volk” zijn, is niet Bijbels. Omdat zij Jezus Christus als Messias, Verlosser en Heer verworpen hebben, heeft Christus hen verworpen (Lukas 10:16)! Omdat zij de profeten hebben verworpen en de Messias hebben gedood, werd het Koninkrijk van God van hen weggenomen en aan een volk gegeven wat vrucht zou dragen (d.w.z. Joden en niet-Joden die in Jezus Christus geloven) (Mattheüs 8:11-12; Mattheüs 21:33-44). De ongelovige en rebelse Joden zijn niet de kinderen van Abraham en ook niet de kinderen van God, maar “de kinderen van de duivel” (Johannes 8:39-44). Jezus Christus noemt hen “een synagoge van de satan”, d.w.z. een groep mensen die voor hun godsdienst rondom de satan bijeenkomen (2:9)! De Joden geloofden in “God”, maar hun god is niet meer de God die Zich in de oudtestamentische profeten en in Jezus Christus heeft geopenbaard (Hebreeën 1:1-2). Hun god is niet “de God en Vader van onze Heer Jezus Christus” (2 Korinthe 1:3; Efeziërs 1:3; 1 Petrus 1:3). De Joden zijn van de Bijbel afgedwaald en hebben hun eigen god bedacht, een god die een wiskundige eenheid is, en die zich wel in vuur kon openbaren (Exodus 3:2-6), maar bijvoorbeeld niet in de levende Heer, Jezus Christus (Johannes 14:9; Kol 1:15; Kol 2:9). Deze veroordeling van Jezus Christus toont de afvalligheid en veroordeling van de Joden aan.

Veroordeling door Christus

Niets wordt veroordeeld van hun doen en laten.

De bevelen van Christus

2:10 Wees niet bevreesd voor wat u lijden zult. Zie, de duivel zal sommigen van u in de gevangenis werpen, opdat u verzocht wordt. Christus roept de christenen op om niet bang te zijn, omdat Hij heel goed weet wat hen te wachten staat! Satan wordt de aanstoker van vervolging en lijden genoemd, omdat hij in deze zin degene is die de vervolging van de Gemeente uitwerkt. *Terwijl de satan christenen verzoekt door hen te vervolgen en naar beneden te halen en weg te trekken van Christus, gebruikt God deze aanvallen als een beproeving om de christenen op te bouwen, te louteren en te heiligen!*

En u zult een verdrukking hebben van tien dagen. Christus spoort de christenen aan hun vijanden niet te vrezen, omdat hun lijden een korte periode zal duren, gesymboliseerd door “tien dagen” Bij al het kwaad dat de satan doet, moeten christenen onthouden dat de satan “gebonden” (ingeperkt) is door de soevereine begrenzing door Christus (20:1-3)! De tijd die satan gegeven wordt om zijn kwaad tegen christenen op een bepaalde plaats uit te voeren, is een afgemeten tijd: het zal niet korter, maar ook niet langer zijn! Hij kan niet meer kwaad doen dan wat Christus hem toestaat! Vergelijk dit met de 3½ dag waarin het beest uit de zee macht gegeven wordt om de christenen te overwinnen (11:7). Vergelijk dit met de andere *symbolische afgemeten tijden* in Openbaring 12:6 en 13:5. Omdat de beproeving “een korte tijd” duurt, is het

te verdragen en kunnen de christenen ook volharden (Jesaja 26:20-21; Jesaja 54:8; Mattheüs 24:22; 1 Petrus 1:6; 1 Petrus 5:10). Christus spoort hun aan trouw te blijven ook al kost het hen hun leven.

De aansporing door Christus

2:11a *Wie oren heeft, laat hij horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt.* Zie Openbaring 2:7.

De belofte van Christus

2:10b *Wees trouw tot in de dood, en ik zal u de kroon van het leven geven.* Christus belooft de kroon van het leven, d.w.z., niet een koningskroon, maar een krans van overwinning. Die bestaat uit het eeuwig leven, eerst in de hemel en later op de nieuwe aarde. Ook Jakobus zegt dat wie volhardt onder beproevingen, de kroon van het leven zal ontvangen (Jak 1:12). Paulus zegt dat wie de goede strijd gestreden heeft, de wedloop voltooid heeft en het geloof behouden heeft, de krans van de rechtvaardigheid zal ontvangen (2 Timotheüs 4:7-8). Degene die volgens de regels de wedstrijd uitloopt, zal de krans ontvangen (2 Timotheüs 2:5). Degenen die een gedisciplineerd trainingsschema volgen, doelgericht lopen en niet net als een boxer zo maar in de lucht slaan, maar zo lopen dat zij winnen, zullen de onvergankelijke krans van overwinning ontvangen (1 Korinthe 9:24-27). Die oudsten die goede herders van Gods kudde zijn, zullen de krans van heerlijkheid ontvangen. (1 Petrus 5:4). Dit betekent dat christenen verschillende wedstrijden lopen, maar dat allen dezelfde krans van overwinning van eeuwig leven zullen ontvangen!

2:11b *Wie overwint, zal zeker geen schade toegebracht worden door de tweede dood.* Hoewel christenen door “de eerste dood” (de lichamelijke dood) schade toegebracht zal worden, zullen zij nooit bij de wederkomst in “de tweede dood” of poel van vuur geworpen worden (20:15; 21:8). De ongelovige zal eeuwige straf ontvangen (Mattheüs 25:41,46). Daar in de hel zal niet alleen het lichaam, maar ook de geest van de ongelovigen voor eeuwig verloren gaan (Mattheüs 10:28).

Een mogelijke toepassing²

De gemeente van Smyrna is een voorbeeld van een gemeente die door een ander godsdienst vervolgd wordt, een gemeente die nog niet op zichtbare wijze kan zijn wat zij in wezen al is.

De gemeente van Smyrna vertegenwoordigt alle gemeenten in de wereld en in de geschiedenis die vervolgd worden door een wettische godsdienst. Deze christenen hebben bemoediging nodig. Zij moeten uit de dichte mist van hun zorgen over hun armoede en vervolgingen getrokken worden *zodat hun radar dwars door de mist de diepste werkelijkheid van gebeurtenissen op de aarde kunnen zien zoals God ze ziet.*

Voor deze christenen is alles in werkelijkheid anders dan wat schijnt: Jezus Christus schijnt *de laatste* te zijn, maar is in werkelijkheid *de eerste*. Hij werd tijdelijk *mens*, maar is in werkelijkheid de eeuwige *God*. Hij *stierf* aan het kruishout, maar is in werkelijkheid Degene die *leeft*. Het schijnt onbegrijpelijk dat Degene die het universum schiep en vóór het universum en tijd al bestond, Zelf het geschapen universum en de menselijke geschiedenis binnentreedt en mens werd zoals wij (uitgezonderd de zonde)!

De werkelijkheid vanaf Gods oogpunt is anders dan hoe het schijnt te zijn vanuit menselijke oogpunt. De armen zijn eigenlijk rijk! De Joden die christenen vervolgen zijn in werkelijkheid geen Joden! De synagoge (plaats van bijeenkomst) van de HEERE is tegelijk een synagoge van de satan. En christenen die trouw blijven tot in de dood ontvangen de krans van overwinning van het eeuwig leven! *Christenen leven dus in een wereld die bestaat uit een bedrieglijke buitenkant!* Christenen moeten zich realiseren dat dingen in werkelijkheid anders zijn dan wat zij oppervlakkig bekeken schijnen te zijn. Vanuit het gezichtspunt van Christus zijn alle dingen anders dan vanuit het gezichtspunt van mensen. “Toch heb ik nagedacht om dit (wat er in de wereld gebeurt) te kunnen begrijpen, *maar* het was moeite in mijn ogen, totdat ik Gods heiligdom binnenging (en de zaak vanaf Gods gezichtspunt bekeek) *en* op hun einde lette ” (Psalm 73:16-17). In de tegenwoordige wereld zien we nog niet wat de positie van de Gemeente in Gods ogen is. De Gemeente bezit eigenschappen die nu nog onzichtbaar zijn.

Aanvankelijk sloten veel niet-Joden die in de God van de Bijbel geloofden zich aan bij de Joden (deze groep heet proselieten). Toen de apostelen het evangelie aan de Joden en proselieten verkondigden, werden veel van hen christen. Hierdoor werden de Joden jaloers en begonnen ze de christenen te lasteren en te vervolgen. In de synagogen bestudeerden en verkondigden de Joden de Wet, maar in hun dagelijks leven overtraden zij de Wet. Zo werden hun synagogen bijeenkomsten van ontmoetingen met satan. Zo werd christenen “vervolgde christenen” en de Christelijke Kerk “de Vervolgde Kerk”.

Christus prijst de gewilligheid van christenen om armoede en vervolgingen te verdragen die vooral veroorzaakt worden door een andere godsdienst die ook gelooft in de Wet, de Profeten en de Psalmen! Deze godsdienst is jaloers op de groei van de Christelijke Kerk in hun land. Zij noemen zichzelf “Joden” (d.w.z. ‘geprezen’), maar zij hebben niets gemeen met de God van Abraham, Mozes en David! Zij hebben de God die Zich in de profeten van het Oude Testament geopenbaard heeft al lang verlaten. Zij zijn verstrikt geraakt in een mens-gemaakte godsdienst van uiterlijke vroomheid en het houden van de Wet!

² *Ibid.*

Christus noemt geen punt van veroordeling m.b.t. de lijdende gemeente. Wat deze gemeente nodig heeft is bemoediging! En de Ene die hen bemoedigt is niemand anders dan de Ene die gedood is en toch leeft!

Christus bemoedigt de gemeente om niet bang te zijn voor wat zij moeten lijden. Hij openbaart hen dat satan en zijn bondgenoten (andere godsdiensten) hen zullen vervolgen en in de gevangenis doen belanden. Maar hun lijden zal maar “tien dagen” duren, een symbool voor een volle, maar toch goddelijk afgemeten en beperkte tijd! Wanneer christenen weten dat hun lijden niet eindeloos doorgaat, maar beperkt blijft, kunnen zij de pijn van het lijden makkelijker dragen. Ze behouden hoop en hebben perspectief op de gebeurtenissen vanuit Gods gezichtspunt. Christus mag hen aansporen om trouw te blijven tot het punt van de dood, omdat Christus dezelfde weg voor hen gegaan is. Christenen worden aangespoord om in hun lichamen aan te vullen wat er nog aan het lijden van Christus ontbreekt (Kol 1:24 NBV; 2 Korinthe 1:5; 1 Petrus 4:13).

Christus belooft dat als christenen overwinnen, d.w.z. hun vervolging en lijden dapper verdragen, er geen enkele rede is bang te zijn, want zij worden vastgehouden door de hand van Hem die ook stierf en toch leeft! Zij worden misschien gedood, maar ze zullen nooit in de tweede dood, buiten de tegenwoordigheid van God, (2 Thessalonicenzen 1:9) terechtkomen want zij ontvangen het eeuwige leven!

Openbaring 2:12-17. De brief aan de gemeente van Pergamus

De stad Pergamus

2:12a En schrijf aan de engel van de gemeente in Pergamus:

Burgers. Pergamus (het huidige Bergama; afgeleid van het woord “perkament”) werd gebouwd op een hoge rotsachtige heuvel omringd door een groot vallei. Het was een oude koninklijk stad en het werd later de zetel van de Romeinse overheid in Klein Azië.

Handel. Er waren veel handelsgilden.

Godsdienst. Pergamus was een plaats met veel aanbidding van afgoden. Zeus; Dionysos (de Leider); Aesculapius (de god van genezing; esculaap); Athena (de bringer van overwinning); en de Romeinse keizercultus. Dit maakte Pergamus tot een gevaarlijke plaats voor christenen! Jezus noemt Pergamus de plaats “waar satan zijn troon heeft en waar satan woont”, waarschijnlijk omdat de god Aesculapius (de god van genezing) aanbeden werd onder het symbool van *een slang* (zie 12:9). Pergamus was het centrum voor de keizer aanbidding (zie 13:3). Er waren tempels gewijd aan de keizer en alle burgers werden verplicht wierook voor het beeld van de keizer te branden en te belijden “Caesar is de Heer”. De stad had ook veel andere heidense tempels en kapelletjes, vooral gewijd aan de goden van de verschillende handelsgilden. Het grote altaar van Zeus (het hoofd van het Griekse pantheon van goden) stond in Pergamus. De Nikolaïeten waren niet alleen in Efeze en Tyatira, maar ook in Pergamus. In alles leek het alsof de satan vrij spel had in Pergamus. Jezus noemt de satan “de prins van de wereld”, d.w.z. van dat deel van de wereld dat slecht en antichristelijk is (Johannes 12:31; zie 1 Johannes 5:19).

De zelfaanduiding van Christus

2:12b Dit zegt Hij Die het tweesnijdende, scherpe zwaard heeft: Christus introduceert Zichzelf als de Degene die het tweesnijdende, scherpe zwaard heeft (zie 1:16). Dit zwaard wordt in het oordeel en in oorlogen gebruikt. Het is een symbool dat Christus met zijn woorden oorlog voert tegen de zondaars in de Gemeente en tegen valse leraren en cultussen als de Nikolaïeten die zich niet wilden bekeren (2:16) en tegen regeringen en godsdiensten die de Gemeente vervolgden (19:15). Met ditzelfde zwaard zal Hij ook “de heidenen” en “de koningen van de aarde en hun legers” slaan (19:15,21), die een symbool zijn van de slechte mensen op de aarde (Jesaja 11:4). Met zijn oordelende woorden zal Hij uiteindelijk ook de laatste antichrist neerslaan (zie 2 Thessalonicenzen 2:8).

Aanbeveling door Christus

2:13 Ik ken uw werken en weet waar u woont, namelijk waar de troon van de satan is. De afgoderij, tempels en kapelletjes en keizerverering maakte deze stad tot een ware woonplaats en troon van de satan. Christus zegt daarmee dat Hij de gevaarlijke omstandigheden van de gemeente heel goed begrijpt! Dit is een troost voor de christenen! Het Christelijke Geloof vormt het grootste contrast met de heidense godsdiensten. De heidenen en hun godsdiensten haten christenen, omdat Jezus Christus de enige is die bekering en levensverandering vraagt! Daarom worden christenen het minst getolereerd, het meest gehaat en ondergaan zij de grootste strijd om overeind te blijven!

U houdt vast aan Mijn Naam, en u hebt het geloof in Mij niet verloochend, zelfs niet in de dagen van Antipas, mijn trouwe getuige, die gedood werd bij u, waar de satan woont. Christus prijst deze christenen omdat zij volhardend Christus belijden, zelfs toen Antipas om zijn geloof in Christus gedood werd. Zijn marteldood maakte christenen duidelijk dat de keus kan zijn “je geloof in Christus verloochenen” of “gedood worden.” Deze waarschuwing spoort de gemeente aan het geloof in Christus niet te verloochenen en Zijn Gemeente niet te verlaten.

Veroordeling door Christus

2:14 Maar Ik heb enkele dingen tegen u, namelijk dat u daar mensen hebt die zich houden aan de leer van Bileam, die Balak leerde voor de Israëlieten een struikelblok neer te leggen, opdat zij afgodenoffers zouden eten en hoererij bedrijven.

2:15 Zo hebt u er ook die zich houden aan de leer van de Nikolaïeten en dat haat Ik. Zie 2:1.

Er zijn christenen die denken dat een compromis sluiten een geoorloofde optie is. Maar Christus veroordeelt de gemeente omdat bepaalde leden de heidense feesten bijwoonden en waarschijnlijk ook deelnamen aan de seksuele uitspatting die deze feesten karakteriseerden. Je onttrekken aan deze feesten betekende je onttrekken aan een groot deel van het sociale leven in die tijd. Weigeren deel te nemen betekent meestal je ambacht of beroep en je baan verliezen, en dat maakte je tot een outcast in de maatschappij. Sommige gemeenteleden argumenteerden dat je wel aan deze feesten kon deelnemen zolang je niet vergeet dat afgoden “niets” zijn. Dus, zolang jij je mentaal op een afstand hield van deze heidense praktijken, kon je nog steeds “een christen” zijn.

Er waren ook christenen die het noodzakelijk vonden een compromis te sluiten. Zij argumenteerden dat je de satan niet kon verslaan als je niet eerst goed met de satan en zijn leerstellingen bekend geworden was en zijn praktijken hebt uitgeprobeerd (zie 2:24)!

Dit compromis met de wereld, deze tolerantie van slechte christenen in de gemeente, dit gebrek aan tucht uitoefenen in de gemeente kan een gevolg zijn van nadruk leggen op individuele verlossing ten koste van het complete welzijn van de gemeente.

De bevelen van Christus

2:16 Bekeer u. Christus vermaant de gemeente zich te bekeren, d.w.z., hun “denken te veranderen” en hun “gedrag te hervormen”. De leiders van de gemeente moeten zich bekeren en tucht uitoefenen op zondige gemeenteleden (zie 1 Korinthe 5:9-13; 1 Korinthe 6:9-11; Titus 1:10-13; Titus 3:10)! En de zondige gemeenteleden moeten zich afkeren van hun slechte gedrag. De gemeente als geheel moet zich bekeren, enerzijds van zonden in denken, spreken en handelen en anderzijds van het verwaarlozen van de tucht.

En zo niet, dan kom Ik spoedig bij u en zal Ik zeker tegen hen oorlog voeren met het zwaard van Mijn mond. Christus waarschuwt dat Hij *al onderweg is naar hen toe* om hen te veroordelen. Hij zal zeker met het zwaard (van oordeel en oorlog) van zijn woorden tegen hen strijden. Hij zal hen veroordelen en zijn straf uitvoeren (Ezechiël 18:21-24).

Er zijn verschillende manieren waarop Christus “komt” (zie 1:8; 3:11; 16:15; 22:17; Lukas 12:35-40).

Christus maakt gebruik van profetische ‘verkorting’ als Hij spreekt over Zijn komst. *Hij beschouwt de hele periode van verheerlijking, d.w.z. vanaf zijn opstanding uit de dood, hemelvaart, troonsbestijging en heerschappij tot aan zijn wederkomst als een geheel.* In Matteüs 26:64 zegt Hij, “Van nu aan zult u de Zoon des mensen zien zitten aan de rechterhand van de kracht van God en zien komen op de wolken van de hemel!” Matteüs 16:28 beschrijft *het begin van zijn komst* en Matteüs 16:27 *het einde van zijn komst!* Zijn discipelen zullen het begin van Zijn komst zien, maar het einde (voltooiing) van Zijn komst nog niet.

Christus komt in zijn menselijke natuur bij zijn eerste komst en in zijn goddelijk-menselijke natuur bij zijn wederkomst en Hij komt in zijn Geest door heel de Nieuwtestamentische periode heen.

- Zijn komst - in vernederde staat.

Bij Zijn eerste komst aan het begin van de nieuwtestamentische periode kwam Christus in zijn vernederde goddelijke en menselijke natuur, als God die de zwakke en sterfelijke natuur van mensen aangenomen had en zo de schepping en de geschiedenis binnentrad ten einde God te openbaren, verzoening van zonden te bewerkstelligen en de satan te binden (Johannes 1:14; Johannes 6:38; Johannes 12:46; Romeinen 1:3; Filippenzen 2:6-8; 1 Johannes 3:8). Dit was een lichamelijke, zichtbare en persoonlijke komst.

- Zijn komst - in verheerlijkte staat.

Na zijn opstanding uit de dood kwam Christus met de kracht en heerlijkheid van zijn verheerlijkte lichaam en verscheen Hij aan zijn discipelen gedurende een periode van 40 dagen (Mattheüs 16:27; Mattheüs 28:16-20; Johannes 16:16; Johannes 20:19-29; Romeinen 1:4). Dit was ook een lichamelijke, zichtbare en persoonlijke komst.

- Zijn komst - door de Heilige Geest.

Na zijn hemelvaart kwam Christus op de eerste Pinksterdag tot zijn discipelen. Dit was een geestelijke, zichtbare en persoonlijke komst van Christus. Hij liet Zijn discipelen niet als wezen achter, maar keerde tot hen terug door Zijn Geest om hen toe te rusten, te verlichten, te inspireren en kracht te geven (Johannes 14:16-18,23,28; Handelingen 1:8; Handelingen hfst. 2; Romeinen 8:9-10; Kol 1:27).

- Zijn komst - om zijn Koninkrijk, zijn Kerk, te vestigen.

Na de uitstorten van de Heilige Geest kwam Christus door zijn Geest tot zijn discipelen om zijn Koninkrijk te vestigen (Zijn koningschap als Koning, niet alleen van Israël, maar van alle volken in de wereld; Mattheüs 16:28; Mattheüs 26:64; 1 Korinthe 15:25). Deze onzichtbare heerschappij van Christus vanuit de hemel zou mensen zichtbaar veranderen (Lukas

17:20-21; 1 Timotheüs 1:15-17), zou mensen zichtbaar discipelen van Jezus Christus maken (Mattheüs 28:19-20), zou over de hele wereld gemeenten vestigen (Mattheüs 16:18-19) en zou deze wereld ondersteboven keren (Handelingen 17:6) zoals in het boek Handelingen beschreven. Deze komst van Christus hebben veel van Zijn volgelingen persoonlijk meegemaakt! Dit was een geestelijke, onzichtbare en persoonlijke komst. Het was het begin van wat door heel de nieuwtestamentische periode zou doorgaan tot aan de voleinding bij zijn wederkomst. Dit is wat christenen blijven bidden: "Uw Koninkrijk kome" (Mattheüs 6:10)!

▪ Zijn komst - om gelovigen te behouden.

Door heel de nieuwtestamentische periode komt Christus door zijn Geest telkens weer om mensen te roepen tot eeuwig leven door zijn Woord (Johannes 5:24-26), om in de harten van christenen in de hele wereld te leven (3:20), hen te verzamelen in Zijn Kerk (Mattheüs 16:18; 1 Korinthe 12:13), hen van binnenuit te leiden (Romeinen 8:9-10,16; Kol 1:27), hen tot Zijn discipelen te maken en bij hen te blijven tot de voleinding van de wereld (Mattheüs 28:19-20). Dit is eveneens een geestelijke, onzichtbare en persoonlijke komst. Aan hen die Hem aannemen, liefhebben en gehoorzamen, openbaart Hij zich geestelijk en Hij maakt geestelijk woning in hen (Johannes 14:21,23). Hij is geestelijk in hun midden als zij in Zijn Naam bijeenkomen (1:13; 2:1; Mattheüs 18:20; Efeze 2:22).

▪ Zijn komst - om te oordelen.

Door heel de nieuwtestamentische periode heen komt Christus door Zijn Geest telkens weer om de gemeenten te oordelen m.b.t. hun zonden (2:5; 3:3; zie Johannes 5:22,27). Dit is ook een geestelijke, onzichtbare en persoonlijke komst. Als gemeenten niet ontwaken en weer de eerste werken gaan doen, zal Hij onverwachts komen en hun kandelaar wegnemen, d.w.z. dat die gemeente zal ophouden om een licht in de wereld te zijn! En Hij komt telkens weer om valse apostelen, valse profeten en valse leraren (2:16) en degenen die Zijn Gemeente vervolgen te oordelen (hfst. 8 en 9).

▪ Zijn komst - om zielen te halen.

Door heel de nieuwtestamentische periode wanneer een mens sterft komt Christus om deze persoon in de hemel te verwelkomen (2:25; zie Lukas 16:22; Johannes 14:1-3; Filippenzen 1:23) of hem in de hel te werpen (zie Lukas 12:20; Lukas 16:23-24). Dit is eveneens een geestelijke, onzichtbare en persoonlijke komst.

▪ Zijn komst - om lichamen te halen.

Bij Zijn wederkomst aan het einde van de nieuwtestamentische periode zal Christus zichtbaar in Zijn verheerlijkte goddelijk-menselijke natuur komen (Mattheüs 16:27; Mattheüs 24:3,27,30-31,36-44; Mattheüs 25:31-32; 1 Korinthe 11:16), de laatste oorlog winnen (16:14-16), de lichamen van alle mensen uit de dood doen opstaan (Johannes 5:28-29; Handelingen 24:15; 1 Korinthe 15:23; 1 Thessalonicenzen 4:13-17), de uitverkorenen bijeenbrengen (14:14-16; zie Mattheüs 24:30-31,40a,41a; 2 Thessalonicenzen 1:10), de rechtvaardigen belonen (2:25; 11:18b; zie Mattheüs 25:34-40) en de onrechtvaardigen oordelen (6:17; 11:18a,c; 14:17-20; zie Mattheüs 25:41-48), de aarde vernieuwen en met heel Zijn volk als het Nieuwe Jeruzalem - zichtbaar - op de nieuwe aarde neer te dalen om daar voor eeuwig samen met hen te wonen (21:1-3; zie Handelingen 3:21; 2 Petrus 3:3-13)! Dit zal een lichamelijke, zichtbare en persoonlijke komst zijn. Tot die tijd zal het evangelie verspreid worden, niet alleen aan alle volken, maar ook aan Israël (Mattheüs 10:23).

De aansporing door Christus

2:17a Wie oren heeft, laat hij horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt.

Zie Openbaring 2:7.

De belofte van Christus

2:17b Aan wie overwint, zal ik van het verborgen manna te eten geven. Christus belooft degenen die overwinnen, die de verleiding weerstaan om compromissen te sluiten m.b.t. de heidense feesten, dat zij verborgen manna te eten zullen krijgen. Tijdens hun tocht uit Egypte hadden de Israëlieten zichtbaar manna (brood) te eten gekregen (Exodus 16:4,14-15). Dit heeft hen veertig jaar lang gevoed, kracht gegeven en verzadigd. Christenen die niet deelnemen aan de heidense feesten met onrein voedsel wat geofferd was aan de afgoden van hun stad of gilde, zullen van het verborgen manna te eten krijgen. Dit verwijst naar een soort geestelijke voedsel wat voor onze ogen onzichtbaar en wat niet met het verstand begrepen kan worden. Het is goddelijk van oorsprong en qua werking (Psalm 4:7-8). Christus is "het Brood van het leven" (Johannes 6:32-35) en Hijzelf zal hen geestelijk voeden met de volheid van zijn genade en zegeningen, en hen zo steeds weer versterken, verfrissen en verzadigen. Christenen hebben de tijdelijke bevredigingen van deze zondige wereld niet nodig.

en ik zal hem een witte steen geven met op die steen een nieuwe naam geschreven, die niemand kent dan wie hem ontvangt. Er bestaan verschillende uitleggingen die wij onjuist vinden:

- De witte steen als de "tessera" of "uitnodiging" die iemand ontvangt als uitnodiging voor het feest van de Grote Koning
- Het wordt gezien als het steentje dat gebruikt wordt bij de rechtbank om iemands vrijspraak te symboliseren.
- Het teken wat overwinnaars in de Romeinse Spelen en wat gladiatoren kregen als waardering van de toeschouwers en wat hen vrijstelde van verdere deelname aan de verplichte vechtsporten tot de dood.
- Het symbool van geloofsoverwinning wat de gelovige toegang verleent tot het Messiaanse Feest.
- Verwijzing naar de oudtestamentische Urim en Tummim die gebruikt werden om de wil van God te weten te komen door het gooien van het lot.

Een goede uitleg: De witte steen bevat de inscriptie van *de onbekende, nieuwe naam van de christen*. Zijn nieuwe naam vertegenwoordigt zijn werkelijke, innerlijke en wedergeboren karakter en zijn unieke individuele persoonlijkheid in de hemel die alleen hij kent. In de eeuwigheid krijgt een christen een nieuw relatie met Christus die uitgedrukt wordt in zijn verheerlijkte en getransformeerde karakter (naam). Deze verhouding met Christus zal voor elk individu absoluut uniek zijn.

De twaalf stenen in de borsttas van de hogepriester vertegenwoordigen de twaalf stammen van Israël (Exodus 28:15-21). In dit vers in Openbaring vertegenwoordigt de witte steen de nieuwe naam die iemand ontvangt. De witte kleur duidt op *onschuld, reinheid, heerlijkheid en overwinning* (3:4; 6:2). De steen zelf symboliseert *duurzaamheid en onsterfelijkheid*. De nieuwe naam op de steen drukt *het essentiële wezen en karakter* van de persoon uit (zie 2:3).

Dus de witte steen met nieuwe naam vertegenwoordigt het unieke, nieuwe, heerlijke en eeuwige karakter wat een christen in de eeuwigheid ontvangt. Het vertegenwoordigt een persoon, die voor eeuwig vrij is van schuld, gereinigd van zonden. Het feit dat hij alleen zelf deze naam kent, betekent dat hij absoluut uniek zal zijn. Niemand anders zal als hij zijn. Deze uitleg komt overeen met Jesaja 56:5, Jesaja 62:2, Jesaja 65:15 en Openbaring 19:12.

De beste uitleg: De witte steen bevat de inscriptie van *de onbekende Naam van Jezus Christus*. De nieuwe Naam vertegenwoordigt het heerlijke opgestane karakter van Christus in de hemel die Hij alleen kent. In de eeuwigheid krijgt de christen een nieuw relatie tot Christus, uitgedrukt in het heerlijke karakter van Christus op de troon (Zijn Naam). Deze relatie tussen Christus en de christen zal absoluut uniek zijn, evenals de beloning uit genade voor iedere christen absoluut uniek zal zijn.

In alle andere passages in Openbaring verwijst de nieuwe Naam altijd naar de Naam van God of Christus (3:12; 14:1; 22:4). Ook het voorgaande deel spreekt over christenen die Christus als het verborgen manna ontvangen. En in het volgende deel (3:12) ontvangt degene die overwint de nieuwe Naam van Christus. In het Oude Testament ontving de hogepriester de nieuwe naam “De heiligheid van de HEERE” op zijn voorhoofd als een aanduiding dat hij de speciaal gewijde dienstknecht van de HEERE was (Exodus 28:36ff.). Zo ontvangen de christenen in het Nieuwe Testament “de Naam van Christus” op hun voorhoofden (14:1) als aanduiding dat ze de speciaal gewijde dienaren van Christus zijn in dit laatste tijdperk. Dit staat in contrast tot de aanhangers van het beest (de antichrist) die het merkteken van het beest op hun voorhoofden ontvangen (13:16; 20:4) als aanduiding dat zij de speciaal gewijde dienaren van het beest zijn. Op de huidige aarde heeft de christen de naam van Christus op zijn voorhoofd staan, maar het is niet zichtbaar voor het menselijke oog. In de eeuwigheid zal de nieuwe naam aan hem geopenbaard worden. Dan zal hij zich ten volle bewust worden van de heerlijkheid die hij erft, maar die nu nog voor hem verborgen is en die niemand zich nog kan voorstellen! In de eeuwigheid zal hij die nieuwe naam van Christus ontvangen, d.w.z., de nieuwe en volmaakte relatie met Christus die hij in zijn verheerlijkte lichaam in de hemel zal zien. En omdat hij zelf de naam van Christus draagt, zal ook hij herschapen worden naar de gelijkenis van Christus, in overeenstemming met zijn geschapen en herschapen persoonlijkheid en in overeenstemming met de beloning die hij uit genade van Christus zal ontvangen. Het feit dat alleen hij deze nieuwe naam kent, betekent dat hij absoluut uniek zal zijn. Niemand zal de heerlijke en opgestane natuur van Christus uitdrukken zoals hij. (1 Johannes 3:1-3; zie Efeze 3:10). Het woord “poikilos” in Efeziërs 3:10 betekent “veelkleurig” en verwijst naar de grote verscheidenheid van wijsheid van God en in 1 Petrus 4:10 naar de grote verscheidenheid van genade van God. In de eeuwige staat zal geen christen een duplicaat van een ander zijn, maar elke christen zal absoluut uniek zijn!

Een mogelijke toepassing³

De gemeente van Pergamus is een voorbeeld van een gemeente die vervolgd wordt door de regering, die een keuze moet maken tussen Caesar en Christus.

De gemeente van Pergamus vertegenwoordigt alle gemeenten die te maken hebben met een keus tussen het politieke systeem van Caesar of Christus. De wereld is nog steeds het domein waar de satan en zijn demonen hun macht vertonen en waar de Gemeente (de vrouw in Openbaring 12:1-6) opgejaagd en verbannen wordt. Christenen volgen niet de weg van de wereld (Efeze 2:2) en daarom gaat hun manier van leven tegen alles in wat in de wereld als “normaal” beschouwd wordt. Er zijn verschillende oorzaken voor vervolging die steeds weer tegen christenen losbarsten, als gevolg van godsdienstige tegenstand. De andere godsdiensten haten de christenen, omdat de genade die de christenen verkondigen al hun verheerlijking van de wet wegneemt. Tegen gemeenten als die van Pergamus barst vervolging los als gevolg van politieke tegenstand. Het koninkrijk van de wereld (het Romeinse Rijk) en andere regeringen botsen met het Koninkrijk van God, omdat zij geen ander koninkrijk naast zich dulden.

Pergamus had veel tempels waar de Caesars van Rome vereerd werden. Een heel grote tempel werd in 29 v.C. op een heuvel achter de stad gebouwd ter ere van Caesar Augustus. Die werd beschouwd als “de troon van satan” De aanbidding van menselijke leiders en gehoorzaamheid aan hen trekt mensen weg van de onsterfelijke God naar sterfelijke politieke leiders. De staat wordt een totalitaire macht die het leven van de wieg tot het graf regelt. Het individu verliest z'n vrijheid. Christenen worden gedwongen hun morele en geestelijke overtuigingen, geweten en besluiten opzij te zetten en alleen te geloven en te doen wat de staat beveelt. Een dergelijke staat aanbidt haar politieke leiders en politiek programma. Christus openbaart Zichzelf, niet als het Lam dat geslacht is, maar als de Leeuw van Juda (5:5), die triomfeert! Te midden van alle demonische activiteiten in de koninkrijken van de wereld, vestigt Christus Zijn Koninkrijk! Met Zijn scherpe

³ *Ibid.*

tweesnijdend zwaard strijdt Hij tegen de koninkrijken van de wereld Maar Hij verdedigt ook Zijn Gemeente en oordeelt, snoeit en reinigt alle kwaad weg uit zijn Gemeente.

Christus prijst de trouw van christenen die weigeren deel te nemen aan de keizercultus en godsdienstige ceremoniën van volksfeesten. Zulke christenen worden altijd beschouwd als spelbedervers en verraders van de staat en haar godsdienst. Het gevolg is dat christenen hun banen en posities in de maatschappij verliezen, geen handelscontracten mogen sluiten en buiten belangrijke en eerbare posities in de maatschappij gesloten worden. Sommige van hen worden zelfs gedood. Maar de christenen realiseren zich dat deze aanbedding van politieke en godsdienstige leiders in wezen een cultus van de satan is!

Christus veroordeelt christenen (i.e. de Nikolaïeten) die toch compromissen sluiten met het koninkrijk van de wereld. Dit soort christenen voelt zich evenveel thuis bij de heidense feesten als bij de bijeenkomsten van de gemeente. In het Oude Testament gaf Bileam advies aan de Moabitische koning *om Gods volk niet met het zwaard aan te vallen, maar om het door heidense praktijken te overwinnen!* Hij wist dat genoeg plezier, feesten met alcohol of seks Gods toorn tegen Israël zou ontsteken zodat niet Moab, maar God Israël zou vernietigen (Numeri 31:16)!

Christus beveelt de gemeenten zich te bekeren en de mensen die compromissen sluiten uit de gemeente te verwijderen. Echte volgelingen van Jezus Christus sluiten geen compromissen! Echte christenen zeggen “ja” tegen Christus en een radicale “nee” tegen iedereen en alles wat hen van Christus wil aftrekken! Maar als de gemeente nalaat tucht uit te oefenen, zal Christus Zelf komen en tegen de gemeente met Zijn tweesnijdend zwaard strijden!

Christus belooft aan christenen die overwinnen “het verborgen manna”: een verwijzing naar de rijkdom van Christus Zelf (Johannes 6:27-35). En Hij belooft hen “een witte steen met een nieuw naam”: een verwijzing naar de volledige rechtvaardiging en heiliging van elke christen. Terwijl de totalitaire staat al zijn onderdanen tot dezelfde lage standaard reduceert, transformeert het Koninkrijk van Christus ieder christen naar Christus gelijkvormigheid waarin elk christen een volkomen unieke persoonlijkheid heeft! Terwijl het koninkrijk van de wereld de unieke persoonlijkheid, verantwoordelijkheid en bijdrage van elk mens uitwist, legt het Koninkrijk van God juist nadruk op de unieke persoonlijkheid, verantwoordelijkheid (taak) en bijzondere bijdrage van ieder mens in de schepping! Terwijl het koninkrijk van de wereld mensen tot naamloze nummers reduceert, ontwikkelt het Koninkrijk van Christus juist heel bijzondere kenmerken in mensen en geeft het iedere persoon een unieke naam. Terwijl het koninkrijk van de wereld vernietigt, herschept het Koninkrijk van Christus. Christus verandert slaven in vrije mensen en “nummers” in nieuwe “namen”!

Openbaring 2:18-29. De brief aan de gemeente van Thyatira

De stad Thyatira

2:18a En schrijf aan de engel van de gemeente in Thyatira:

Burgers. Thyatira was oorspronkelijk een Lydische nederzetting. De Griekse generaal Seleucus heeft de stad herbouwd en oude soldaten van Alexander de Grote vestigden zich daar. De stad had betrekkingen met Filippi (Handelingen 16:14). De stad lag in een vallei die twee andere valleien met elkaar verbond. Het had geen natuurlijke verdediging. Later kwam de stad onder Romeinse heerschappij en de Romeinen legerden daar een garnizoen soldaten om hun hoofdstad Pergamus te verdedigen.

Handel. Thyatira was een centrum van communicatie, had veel passanten en werd een handelsstad Er waren veel handeslgilden: wol-bewerkers, linnenbewerkers, kledingindustrie, verf-bereiders, leerbewerkers, pottenbakkers, enz. Deze gilden functioneerden als vakverenigingen en waren verbonden tot de aanbedding van de beschermgoden van het gilde.

Godsdienst. Zie Izebel hieronder.

De zelfaanduiding van Christus

2:18b Dit zegt de Zoon van God! Christus introduceert Zichzelf als de Zoon van God om Zijn hoogverheven positie en macht te openbaren (zie Psalm 2).

Die ogen heeft als een vuurvlam. Christus ziet alles wat mensen doen, ook de verkeerde en verborgen dingen. Niets en niemand is van Zijn alziende ogen onttrokken (Hebreeën 4:13). Wat Hij niet kan aanzien, zal Hij verbranden met vuur (2 Thessalonicenzen 1:8). Christus dreigt Zijn gemeente met een vernietigend oordeel.

en voeten als blinkend koper: Dit was een onbekende legering, die in de Oud Latijnse vertalingen vertaald werd als “een legering van zilver en goud” en in een Syrische vertaling als “een metaal uit Lebanon”. Zijn voeten stonden klaar om slechte mensen te vertrapen (1 Korinthe 15:25). Het drukt Zijn heiligheid uit die zonden en aanhoudende ongerechtigheden van mensen niet kan verdragen. Hij is een verterend vuur (Hebreeën 12:29) en Hij zal zeker de onberouwelijke zondaars vernietigen. Op dit punt dreigt Hij nog zonder z’n oordeel uit te voeren (zie 14:19-20; 19:15).

Aanbeveling door Christus

2:19 Ik ken uw werken, de liefde, het dienstbetoon, het geloof, uw volharding en uw werken, en ook dat de laatste meer zijn dan de eerste. Christus is volledig billijk in Zijn beoordeling van de gemeenten. Hij prijst wat goed is. Hij weet wat er in hun harten en denken is. Hij kent hun daden en de vooruitgang die zij maken

Veroordeling door Christus

2:20 Maar ik heb enkele dingen tegen u (enkelvoud): Christus aarzelt niet de leider (de verantwoordelijke oudste) of de gemeente te veroordelen wanneer zij zonde in de gemeente tolereren! Misschien was deze leider bang om op te treden, omdat deze vrouw Izebel een hoge dunk van zichzelf had en zichzelf een “profetes” noemde. De leider van de gemeente liet na haar onder tucht te plaatsen! De gemeente had mensen die compromissen sloten met de zondige wereld onder tucht moeten plaatsen en buiten de gemeente moeten sluiten (1 Korinthe 5:9-13)! Het treurige resultaat was dat vroegere leden (hier: dienaren genoemd) van Christus en Zijn Gemeente weggetrokken werden. Omdat de leiders van de gemeente niet optraden tegen de valse leraren, keerde Christus Zich tegen de leiders van de gemeente! Al gedurende de oudtestamentische periode waarschuwde God mensen tegen anderen die zichzelf “profeet of profetes” noemden, maar eigenlijk valse profeten waren (Jeremia 23:16-32)!

dat u de vrouw Izebel, die van zichzelf zegt dat zij een profetes is, ongemoeid haar gang laat gaan om te onderwijzen en Mijn dienstknechten te misleiden, zodat zij hoererij bedrijven en afgodenoffers eten. In Thyatira waren valse leraren die waarschijnlijk tot de cultus van de Nikolaïeten behoorden. Een van hen heette Izebel. Haar naam is een synoniem voor verleiding tot afgoderij en immoraliteit (1 Koningen 16:31-33; 1 Koningen 18:4,13,19; 1 Koningen 19:1-2). Zoals de Izebel van het Oude Testament trok deze Izebel christenen weg van Christus en verleide hen tot afschuwelijke afgoderij. De immoraliteit (Grieks: porneia) van Izebel kon geestelijk, moreel of seksueel zijn. Ze claimde profetes te zijn, gaf onderricht en kreeg zo een groep volgelingen die haar leer aanhing. Zij leerde blijkbaar hoe vervolgingen geassocieerd met afgoderij te ontwijken, door “de diepe geheimen van de satan” (zie 2:24).

De bevelen van Christus

De volgende woorden zijn tegen Izebel en haar volgelingen gericht.

2:21 En ik heb haar tijd gegeven, opdat zij zich van haar hoererij zou bekeren, maar zij heeft zich niet bekeerd.

2:22 Zie, ik werp haar te bed met hen die overspel met haar plegen, in grote verdrukking, als zij zich niet bekeren van hun werken.

2:23 En haar kinderen zal ik door de dood ombrengen. Christus was geduldig en verlangde dat zij zich zou bekeren. Maar zij had zich verhard en ging doelbewust door met de verspreiding van haar valse leer. Nu komt aan het geduld van de Heer een eind (zie Gen 6:3)! Door te zeggen, “Zie” (2:22), vraagt de Heer speciale aandacht voor wat Hij gaat zeggen en doen. Haar veroordeling wordt iets ongewoons en vreselijk. Hij gaat haar met een vreselijke ziekte slaan die veel pijn zal veroorzaken (zie 1 Korinthe 11:28-30). De mensen die met haar geestelijke, morele of seksuele immoraliteit bedrijven, zullen eveneens intens lijden. De Heer zal ook haar natuurlijke kinderen met de dood straffen. Hij straft de slechte mensen ook door hun kinderen en volgelingen te straffen (zie Exodus 20:5; Galaten 6:7-8). Zijn oordelen zullen zo erg zijn dat mensen van heinde en verre dit zullen horen.

De volgende woorden worden tegen alle gemeenten gericht:

en alle gemeenten zullen weten dat ik het ben Die voortdurend nieren en harten doorzoek, en ik zal u geven eenieder naar uw werken. De nieren en harten symboliseren wat het meest onzichtbaar en onbekend in de mens is (Jeremia 17:9-10; zie Psalm 51:8,12). De doordringende ogen van Christus hebben de echte motieven van de valse leraren doorzien: zij zijn niet bereid vervolging te verdragen ter wille van Christus! Zij sluiten liever compromissen dan voor de zaak van Christus te lijden. Christus waarschuwt alle gemeenten dat Hij hun diepste en verborgen motieven doorziet en dat Hij ze bij het eindoordeel in het licht zal brengen. De absolute waarheid aangaande alles en iedereen zal dan aan iedereen bekend worden. En Hij zal iedereen naar hun daden vergelden (Psalm 62:13; Mattheüs 16:27).

De volgende woorden werden aan de getrouwe gemeenteleden gericht:

2:24 Maar ik zeg tegen u, en tegen de overigen in Thyatira, voor zover zij deze leer niet hebben en zij, zoals zij dat noemen, de diepten van de satan niet hebben leren kennen: ik zal u geen andere last opleggen

2:25 dan deze: Houd vast aan wat u hebt totdat ik kom (letterlijk: zal gekomen zijn).

De diepten van de satan te leren kennen. De valse profetes argumenteerde, “Om de satan te overwinnen moet je eerst satan met ervaring kennen”. Zij leerde dat mensen de satan niet kunnen overwinnen tenzij zij eerst door persoonlijke ervaring met de satan bekend werden! Daarom spoorde zij christenen aan om de goddeloze feesten van de gilden bij te wonen, afgoderij en immoraliteit te bedrijven ten einde een “christen” te kunnen blijven of zelfs een beter “christen” te kunnen worden. Dit is wat het betekent om “de diepten van de satan te leren kennen” (2:24). Deze valse leer reflecteert de Gnostische (hindoeïstische) *dualistische levensbeschouwing* van deze cultus, omdat zij alleen “de ziel” als de essentie van de mens beschouwden. “De ziel” zit gevangen in “het lichaam” en de mens moest proberen zijn ziel uit deze gevangenis te bevrijden. De methode van bevrijding was om zich aan elke vorm van kwaad over te geven ten einde het kwaad te overwinnen. Je hoeft het kwaad niet te vrezen, want het kwaad kan niet de essentie van de mens (i.e. zijn ziel) raken. Elke moderne godsdienst die deze dualistische levensbeschouwing aanhangt, leidt tot een soortgelijk minachting van ethiek in godsdienst. Dit was beslist een cultus met een gevaarlijke valse leer.

Houd vast aan wat u hebt. Christus belooft de getrouwe christenen in Thyatira dat Hij geen ander bevel aan hen geeft dan wat op de Vergadering in Jeruzalem (Handelingen 15:28-29) besloten werd. Christus spoort de christenen aan vast te houden aan wat zij hebben: in het bijzonder aan wat geopenbaard is in de Bijbel, totdat Christus komt of wederkomt (Mattheüs 16:27); voor de meeste mensen komt Hij wanneer zij sterven! Dan worden zij in het gelijk gesteld of veroordeeld.

De belofte van Christus

2:26 En wie overwint en wie Mijn werken tot het einde toe in acht neemt, hem zal Ik macht geven over de heidenvolken. De overwinnaars zijn christenen die de verzoeken (verleidingen) van Izebel en de andere valse profeten weerstaan en die de wil van Christus tot het einde doen. In vers 22 noemt Hij de werken van Izebel waarvan men zich moet bekeren. En in vers 26 noemt Hij de werken die men moet volhouden tot het einde. Deze werken verwijzen ernaar om te leven zoals Christus op aarde deed (1 Johannes 2:6), om te leven volgens de geboden van Jezus (Johannes 15:14) en door het doen van de werken die in de Bijbel geopenbaard worden (Efeze 2:10). De mensen die overwinnen volgen in de voetsporen van Christus (1 Petrus 2:21).

Welk gezag wordt er aan christenen gegeven? Een aanhaling uit Psalm 2:9.

2:27 En hij zal hen hoeden met een ijzeren staf – zij zullen als kruiken van een pottenbakker verbrijzeld worden
2:28 En Ik zal hem de morgenster geven. “De morgenster” heerst in het universum over elke nieuwe dag. De ster die genoemd wordt als de scepter van Jakob (Numeri 24:17) en die de Koning van de Joden vertegenwoordigt (Mattheüs 2:2) staat symbool voor koninklijk gezag. Evenals Christus de Ware Morgenster is (22:16) die over het universum heerst (1:5; zie Mattheüs 28:19), zo zullen christenen de morgenster bezitten in die zin dat zij met Christus zullen heersen en in Zijn koninklijk gezag en heerlijkheid zullen delen (zie 22:5). Alle duisternis zal uiteindelijk voor eeuwig verdreven zijn.

– **zoals ook Ik die macht van Mijn Vader heb ontvangen.** “De heidenvolken” zijn een symbool van allen die de christenen onderdrukken en vervolgen in de tegenwoordige tijd. Christus heeft gezag van Zijn Vader ontvangen om te heersen (12:5) en de heidenvolken neer te slaan (19:15). De christenen die trouw blijven zullen ook gezag ontvangen om samen met Christus te heersen en ook met Christus verbonden te zijn in het laatste oordeel. “Hoeden” betekent hier niet “heersen (regeren) over de heidenvolken voor een bepaalde periode”, maar betekent hier “in het oordeel verbrijzelen” zoals het parallelle woord in het Hebreeuws vereist (2:26; Psalm 2:8-9). In het laatste oordeel zullen de goddeloze en onrechtvaardige mensen als gebroken aardewerk zijn (zie Jeremia 19:10-11) en zij zullen nooit meer tegen de christenen kunnen opstaan of sowieso ooit kunnen opstaan! Na het laatste oordeel zullen de onrechtvaardigen van de aarde verwijderd worden en de rechtvaardigen zullen over de nieuwe aarde heersen (21:27; 2 Petrus 3:13). De rechtvaardigen zullen de culturele opdracht in Genesis 1:28 helemaal vervullen. Christenen zullen met Christus op Zijn troon zitten (3:21), d.w.z., zij zullen volledige deel hebben aan zijn overwinning, zijn heerschappij en zijn heerlijkheid.

De aansporing van Christus

2:29 Wie oren heeft, laat hij horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt.

Zie Openbaring 2:7.

Een mogelijke toepassing⁴

De gemeente van Thyatira is een voorbeeld van een gemeente die geplaagd wordt door een valse leer, een gemeente die een keus moet maken tussen je conformeren aan de zondige wereld of de smalle weg te willen gaan en geaccepteerd te worden door Christus.

Deze gemeente van Thyatira vertegenwoordigt alle gemeenten die een keus moeten maken tussen een immoreel sociaal systeem zoals dat van de Nikolaiëten en vasthouden aan Christus en aan wat zij van Hem ontvangen hebben. Thyatira was een industrie- en handelsstad. Het was beroemd vanwege de vele “gilden”. “Een gilde” was een gemeenschap met een bepaald beroep, het was een soort vakbond. Iedereen die betrokken was bij het produceren of verhandelen moest bij een gilde behoren, anders liep je gevaar door iedereen geboycot te worden. Deze gilden hadden een uitgesproken heidens karakter met een eigen beschermgod en religieuze feesten waaraan ieder lid moest deelnemen. De feesten werden gekenmerkt door grote feestmalen die ontaardden in orgiën (vreetpartijen, dronkenschap en seksueel, immoreel genot). Een dergelijke structuur van de maatschappij maakte het voor christenen heel erg moeilijk om hun beroep te kunnen uitoefenen en financieel rond te kunnen komen. Hun inkomen was sterk afhankelijk van hun deelname aan deze gilden. Wanneer ze weigerden deel te nemen aan deze feesten werden zij geboycot en uit de gemeenschap uitgebannen.

Christenen in elke samenleving kunnen dit probleem tegenkomen. Om het evangelie te verkondigen moeten ze zich niet onttrekken aan de gemeenschap. Maar om God te gehoorzamen en heilig te leven, kunnen ze niet deelnemen aan occulte feesten en ceremoniën.

De nieuwe leer: sommige predikers in Thyatira stimuleerden de christenen om aan deze feesten en ceremoniën deel te nemen omdat hun omstandigheden dat vereisten! Dus, om dit moeilijke dilemma op te lossen, creëerden zij een nieuwe leer! De theologie van de Nikolaiëten rechtvaardigde christenen die deelnamen aan de heidense, immorele feesten en ceremoniën.

⁴ Ibid.

Het schijnt dat zij leerden dat omdat deze heidense afgoden niet echt bestonden, de christenen deze goden konden eren zonder hun geloof in Christus te schaden. Christenen moesten dit wel doen opdat zij daardoor hun sociale en financiële positie in de wereld zeker konden stellen. Hun moeilijke omstandigheden dicteerde deze compromissen. Christenen moesten dit af en toe wel doen om zo door de gemeenschap geaccepteerd te worden.

De theologie van de Nikolaïeten bepleitte dat je af en toe wierook kon branden voor deze goden. En dat je af en toe kon deelnemen aan deze heidense feestmalen en dronken mocht worden. En dat je zo nu en dan aan seksuele orgiën deel kon nemen. De Nikolaïeten leerden dat dit voor een christen de manier was om door ervaring “de diepten van satan” te leren kennen (3:24). Ze leerden dat je door meer te zondigen nederiger aan het Avondmaal deel zou nemen. En hoe dieper een christen in de zonde terecht kwam des te groter was Gods genade die hem vergaf. Hoe dieper een christen in de hel wegzakte, des te glorieuzer was zijn hemelvaart. Hoe dieper een christen in de zonde viel. De Nikolaïeten hoopten dat God niet hun werkelijke motief voor deze compromissen zou ontdekken, namelijk, om geld te verdienen en om te ontkomen aan vervolging door de heidenen en tegelijkertijd ook “christen” te kunnen blijven! De theologie van de Nikolaïeten was heel pragmatisch. Het stelde een mens in staat “christen” te zijn en tegelijk te profiteren van alle voordelen van de heidenen!

Maar de theologie van de Nikolaïeten staat lijnrecht tegenover de Bijbel! De apostel Paulus verwierp deze theologie in Romeinen 6:1-23! Omdat de Bijbel deze theologie niet leerde of steunde, namen de Nikolaïeten hun toevlucht tot “nieuwe openbaringen door middel van profetieën, visioenen en dromen”! De Nikolaïeten verweten de christenen die hun theologie verwierpen dat ze “ongeestelijk” waren, omdat ze niet meedeinden op de golven van de Geest en omdat zij niet geloofden in hun “profetieën, visioenen en dromen”!

De promotor van deze leer was een vrouw, genaamd Izebel. Een oud handschrift leest, “uw vrouw, Izebel” en geeft daarmee aan dat Izebel de vrouw van een oudste van de gemeente was. Hoe dan ook Izebel noemde zichzelf “een profetes”. D.w.z. *ze maakte er aanspraak op dat zij haar inspiratie en theologie direct van de Heilige Geest ontvangen had. Zo kon zij zichzelf rechtvaardigen zonder steun van de Bijbel!* Het is veel makkelijker om een valse leerstelling op een profetie te baseren dan vanuit de Bijbel te bewijzen. Valse profeten en valse leraren doen vandaag nog hetzelfde: ze baseren hun leer op profetische inspiratie en verwijten christenen die hun profetieën verwerpen dat ze “ongeestelijk” zijn. Ze beschuldigen christenen die vasthouden aan het Woord ervan dat ze “wettisch” zijn, omdat zij niet “meedeinen op de golven van de Geest”. Maar let op 1 Korintiërs 4:6-7 en Handelingen 26:22. Valse profeten uit andere godsdiensten beschuldigen christenen er zelfs van dat zij de Bijbel veranderd hebben, maar kunnen daar geen bewijs voor leveren! Er zijn duizenden handschriften van de oorspronkelijke Griekse tekst van het Nieuwe Testament en van vertalingen van het Nieuwe Testament in de eerste twee eeuwen n.C. die bewijzen dat het hierbij inderdaad om valse leringen gaat. Izebel en haar aanhangers zijn dus een gevaarlijke vijfde colonne binnen de Kerk!

Christus berispt gemeenten als die van Thyatira die dergelijke profeten en profetessen met hun valse leerstellingen tolereren. Deze valse profeten en hun aanhangers hopen de dans te ontspringen wat verdrukking en vervolging binnen hun maatschappij betreft, maar zij kunnen nooit ontkomen aan het oordeel van Christus! Als zij zich niet meteen bekeren zal Hij komen en zullen ze intens lijden.

Christus openbaart Zichzelf als degene die alles ziet en zal optreden met Zijn oordelen. Hij onderzoekt de harten en nieren, de meest verborgen motieven en houdingen van de mens. Hij ziet hun lafhartigheid, compromissen en liefde voor geld, status en gemak in de maatschappij. Christus verbiedt mensen om de inhoud van de Bijbel te veranderen (zie 22:18-19)! Deze valse profeten kunnen Jezus Christus niet ontlopen, want zijn ogen zijn als een vuurvlam (Hij ziet hun ongerechtigheid) en Zijn voeten is als blinkend koper (Hij zal hen verbrijzelen). Hij zal iedereen geven naar hun werken (2:23).

Terwijl de aanhangers van de nieuwe theologie “ontsnapping aan vervolging” beloofden, dreigt Christus hen met intens lijden nu op een ziekbed en in de eeuwigheid met verbrijzeling. De ongehoorzame christenen moeten rekening gaan houden met de Koning van het Koninkrijk.

Christus beveelt alle christenen aan om vast te houden aan wat zij in Christus ontvangen hebben tot aan Zijn wederkomst. Hij belooft aan de trouwe christenen dat zij zullen deelnemen aan het laatste oordeel over hen die compromissen sloten met de zondige wereld. En zij zullen deelnemen aan de heerschappij over de nieuwe aarde. In het Laatste Oordeel zullen alle machtsrelaties ondersteboven gekeerd worden: de vervolgte christenen zullen heersen en christenen die niets op de aarde hadden zullen alles bezitten, omdat zij Christus, de Morgenster bezitten. (22:16)!